



Štev. 4.

V Ljubljani, dne 6. aprila 1911.

Leto III.

Izboljšanje planin.

Izmed vseh srednjeevropskih držav ima Avstrija največ planinskega sveta. Skupno merijo pri nas planine 1.400.000 hektarov, torej za 300 ha več kakor vse v Švici. Alpski kraji merijo na Francoskem 4.200.000 ha, pri nas 7.900.000 hektarov.

Čudno je pa, da proda mala Švica le sira za 62 milijonov na tuje in zalaga zraven domače kraje z mlekom in maslom. V vseh mlekarnah naših planinskih dežel se pa pridela komaj za 15 milijonov vseh izdelkov. Plemenske živine proda Švica na leto za 7 milijonov, pri nas komaj za 1 milijon. Tu se vidi, kaj zamore dobro oskrbovani planinski svet. Veliko več je pa pri nas klavne živine, ki se izvažajo, kakor v Švici; seveda po znatno nižji ceni. Da nam bo slika še bolj jasna, pogledjmo planinski svet po posameznih deželah. Planin ima:

Tirolska	685.000 ha
Solnograška	207.000 ha
Koroška	176.000 ha
Štajerska	139.000 ha
Vorarlberška	90.000 ha
Kranjska	13.000 ha
Goriška	13.000 ha
Nižja Avstrijska	7.400 ha
Gornja Avstrijska	7.200 ha

Ostale planine so na Češkem, v Galiciji in Bukovini. Izračunali so, da bi le naše planinske dežele imele lahko 460.000 glav živine več, kakor je imajo sedaj. — V francoskih in šviških alpah dá vsaka krava povprečno čez 2000 l mleka na leto, pri nas pa splošno še 1200 l ne dosežejo. V Švici in Francoski so kmetje v planinskih krajih precej imoviti. V Švici imajo splošno skoro vsaki dan meso. Še boljše žive Francozi. Navadna hrana so jim: kava, jajca, maslo, razno sočivje in beli kruh. Tudi meso in vino imajo vsak dan. Tam ni skoro noben kmet zadolžen, ker si gospodar navadno toliko prihrani,

da more le z gotovino dati doto otrokom, ki gredo od doma.

Še bolj jasno se kaže to v številkah trgovine. Švica, ki je 13krat manjša kakor Avstrija, izvozi in kupi na leto za 2525 milijonov blaga, cela Avstrija za 4653 milijonov, Francoska za 10.691 milijonov, Nemška za 18.614 milijonov.

Avstrijska vlada se je začela zanimali vsled pomanjkanja živine in velike množine tujega sira, za katerega gre iz države vsako leto veliko milijonov, malo bolj za planinske dežele in je določila, da se mora od onih letnih 9 milijonov, ki jih je namenila za povzdigo kmetijstva skozi šest let v planinskih deželah, velik del porabiti za povzdigo planin. Tudi pri nas pride do 40 % vsega denarja za planine. Važnost planin je vladi in vsem, ki poznajo gospodarstvo, očita. Za zdravo in trdno živino so planine potrebne. Močne kosti, gibčnost telesa, pravo sorazmerje udov dobi živina najbolj gotovo na planinah. Od planinske živine naj bi dobivala nižavska vedno novo kri za izboljšanje. Če pa planinski kraji sami nimajo vzgledne živine, ne morejo niti nižavcem z njo pomagati. S svojo plemensko živino, simodolsko in sivo, je Švica znana po vsem svetu. V Rusijo, v Ameriko in Avstralijo dovažajo živino iz Švice. Da ne bomo dali vsako leto na tisoče denarja tujcem, se bo treba lotiti izboljšanja planin in izboljšanja pasme. Napačno pa je ravnanje nekaterih, ki hočejo povsod le veliko živino vpeljati, ki ni razmeram primerna. Kaj pomaga velika krava, ki dosti pojé in dá malo užitka. Na naših strmih planinah se bi velika živina kmalu ubila. Kjer se vzreja plemenska živina za druge, zlasti za nižave, se mora seveda predvsem gledati na to, kar drugi potrebujejo.

Pri nas je malo čudno, da se po vseh planinah redi skoro edino pincgavska pasma. Če imamo prvi namen planin pred očmi, bi bilo na vsak način boljše, da se v nekaterih krajih vpelje

tudi siva ali simodolska pasma. Kakor se zdaj kaže, se bode po pašnikih živinorejskih zadrug tudi v tem poskrbelo za domače potrebe, da bo naš denar doma ostal.

Gotovo je tudi v planinah največ zanemarjenega in izsekanega sveta, kar smo že lani pojasnili. Tu se dajo še tisoči oralov dobre zemlje pridobiti za kmetijstvo.

V planinskih krajih se dajo napraviti najboljše mlekarnice in sirarne, ker imajo tam dobro mleko. Narava jih sama sili, da se pečajo skoro izključno z živinorejo. Sir iz planin je gotovo najbolj okusen. Če je pravilno narejen, je ta res izvrstna hrana. Toda naše blago nikjer ne doseže švicarskega sira.

Kje je torej vzrok, da smo tako zaostali?

Prvi in glavni vzrok so lastninske razmere.

Na Francoskem je bila do revolucije vsa zemlja last visoke gospode, prelatov in kralja. Ob času revolucije so to zemljo lastnikom vzeli, razdelili in prodali med male posestnike. Začetkom so te gozde hitro sekali in pustošili. Pozneje je vlada to pustošenje ostro prepovedala. Od leta 1860 do 1864 so zaježili hudournike, določili meje, pogozdili, kar se je dalo, zasejali travo in izboljšali gospodarstvo. Veleposestnikov v planinah ni več, vse je kmečka last. Le posamezne vasi imajo skupne občinske gozde, katerih pa ne morejo tako sekati, kakor se je to godilo v nerazdeljenih planinah, ker vladni gozdarji strogo vse nadzorujejo. Tam se kmet prosto in svobodno razvija, ko mu je vlada pot pokazala.

Tudi v Švici so trdni svobodni kmetje brez veleposestva. Mnogi imajo res lepa posestva in veliko živine, toda vsi so po stanu in duhu kmetje, ki si štejejo v največjo čast, da so prosti Švicarji. Visoki gospodje se ne sramujejo krave molsti. Tam ni nadutosti visokih posestnikov.

Pri nas ni najlepši planinski svet kmečka last. Na Kranjskem ima najlepše planine verski zaklad, drugod razni veleposestniki, družbe ali država sama.

Ti navadno ne pospešujejo posebno gospodarstva. Država ima velikanse gozde, ki ji niti en odstotek ne nese. Večino dohodkov vzamejo uradniki; uradovanje je počasno in trgovsko prav slabo urejeno. Kmetom, ki pasejo, pa nagajajo posebno nižji bogovi kar le morejo. Pri teh razmerah se ne bodo naše planine nikdar razvile. Čemu so državi velika posestva, ki so slabo zaraščena z drevjem? Zgled Francoske in Švice nam kaže, koliko bi bilo bolje tak svet razdeliti in kmetom prodati, ki se bi morali seveda zavezati, da ne bodo drevja posekali in svet kolikor mogoče izboljšali. Dobri kmetje so vedno najboljši steber države. Do teh planin imajo kmetje gotovo pravico.

Ravno tako bi se sponeslo, ko bi prodali visoke gozdove kmetom po primerni ceni. Napravili bi lahko mnogo prav lepih gozdov, na krajih pa, kjer imajo sedaj servitutno pašo, najlepše rove in pašnike.

Veleposestniki so napravili po planinah zagrajene love. Svet je kmetijstvu popolnoma odtujen. Pomanjkanje živine, revščina kmetov in zapuščenost zemlje ne gane teh visokih gospodov, da imajo le oni zadosti zabave. To so žalostne razmere tudi za prihodnost. Treba bo res z železno roko vmes poseči. Razmere se morajo izpremeniti le s primerno postavo. Ne smemo si pa prikrivati, da so kmetje tudi sami veliko vzrok, da so planine tako zapuščene.

V Švici in na Francoskem so kmetje sami napravili prav čedne planinske koče, v nekaterih krajih celo vzorne hleve po planinah, preskrbeli vodo, katero so večkrat napeljali iz daljnih studencev, iz streh so napravili kapnice, pognojili so z umetnimi gnojili, iztrebili plevel in menjavali pašo. Prav zanimivo znajo Francozi gnojiti. Napravijo plot in privežejo ponoči krave k plotu. Čez teden ali štirinajst dni premaknejo plot in razgrebejo odpadke, da je svet prav dobro pogojen. Nato začnejo na isti način drugod gnojiti. Kje smo še pri nas? Brez dela ni jela. Država sama tudi ne bo vsega storila. Treba bo kreniti na isto pot, po kateri hodijo Švicarji in Francozi.

Za izboljšanje planin je v zadnjem času država res veliko storila. Ko bi primerjali to delo s skrbjo za živinorejo in povzdigo gospodarstva po drugih krajih, bi skoro rekli, da še preveč. Toda mi znamo ceniti važnost planin in želimo, da se na tej poti doseže popolni uspeh. Ker je pa zadeva gospodarska, je treba, da se tudi le gospodarska potreba brez vseh drugih ozirov vpoštevava. Če bo naprava več stala, kakor potem donašala, je gospodarsko slaba. Ko bi se z vsem pomnoženim dohodkom ne moglo pokriti niti obresti glavnice, je bil gospodarski račun napačen. Nik-

dar se pri tem delu ne sme ozirati le ali v veliki meri na turistikto ali samo lepoto kraja!



Nekaj stvari, ki služijo v povzdigo blagostanja na kmetih.

Najtrdnjša podlaga našemu narodu je kmečki stan. Ta stan okrepiti, temu stanu pomagati, da more uspešno boriti boj za svoj obstanek, s tem se najbolj skrbi za ljudski blagor, s tem se najbolj pospešuje narodovo blagostanje. Pri tem pa morejo sodelovati ne samo javne oblasti in pa poslanci, temveč vsakdo, da le pozna pot in namen dela za kmečko ljudstvo. Tu hočemo v kratkih potezah opisati delo v prosep in v blagor kmečkega stanu, želeč, da se kmečka mladina z njim seznani in da se pripravi sama za delo, ki jo čaka v poznejših letih v korist lastnega stanu.

Predvsem treba kmečki stan postaviti na trdno gospodarsko stališče. Pri tem pomagajo največ kmetijske in druge. Te ne vplivajo le na izboljšanje gospodarskega položaja, temveč tudi na socialno in duševno življenje kmečkega prebivalstva. Pri zadrugah sodelujejo vsi sloji, duh skupnosti se poživlja, smisel za varčnost in red se vzbuja med ljudstvom, razširja se duševno obzorje med ljudstvom, ker se vrše poučni tečajji, shodi in širijo strokovni listi.

Imamo pa več vrst zadrug. Hranilnice in posojilnice dajo kmetu priložnost, da lahko obrestonosno naloži denar, ki ga ravno ne rabi v gospodarstvu, obenem pa mu nudijo tudi to ugodnost, da dobi v potrebi po nizkih obrestih denar na posodo. Pospešujejo varčnost in varujejo pred oderuštvom. — Kmetijske zadruge oskrbujejo svojim članom gospodarske potrebščine vsake vrste po najnižjih cenah, n. pr. krmo, umetni gnoj, semena, kmetijske stroje itd. in pa spravljajo v denar kmetijske pridelke svojih članov. — Strojne zadruge imajo namen s skupnimi močmi nabaviti v kmetijstvu potrebnih strojev. — Živinorejske zadruge imajo nalogo povzdigniti govedorejo in prešičorejo v deželi. — Pašniške zadruge nakupujejo ali jemljejo v najem ter izboljšujejo pašnike in planine itd. — Mlekarske zadruge skrbijo, da mleko in mlečne izdelke svojim članom po kolikor mogoče ugodni ceni spravljajo v denar. Imamo še potem konsumne zadruge, obrtne, vodovodne itd. Vse imajo namen izboljšati gospodarstvo svojih članov.

Važno za kmeta je zavarovanje za življenje, ki pa je pri nas na kmetih le malo znano. To sili kmeta, da varčuje, ker mora v določenih rokih plačevati zavarovalne premije.

Če umrje, dobe njegovi otroci ali drugi dediči zavarovano svoto.

Velike koristi je tudi bolniško zavarovanje, zavarovanje zoper nezgode in starostno zavarovanje, ki zagotavlja človeku na stara leta malo rento, da mu ni treba živeti od milosti drugih.

Omeniti je še zavarovanje živine, zavarovanje zoper ogenj in točo. Zavarovanje res nekaj stane, a vendar obvaruje kmeta v slučaju nesreče pred siromaštvom, pa mu pomaga, da more s prido gospodariti, oziroma da more po nastali nesreči znova pričeti s svojim gospodarstvom.

V kmetijstvu imamo še mnogo pa-nog, ki se zanemarjajo, a bi bile lahko kmetovalcem vir stranskih dohodkov. Dajo se izvrševati z malimi sredstvi.

Kako zanemarjeno je ponekod perutinarstvo! Za to je treba le malo prostora, stroški tudi niso veliki. Proda se pa lahko perutnina, draga so tudi jajca.

Reja domačih zajcev, kuncev ni posebno razvita. In vendar bi se tudi tukaj lahko zaslužil marsikak krajcar. V Belgiji, na Francoskem in Nemškem so v tem oziru daleč pred nami.

Čebelarstvo bi lahko še bolj razširili. Kranjska čebela je že tako svetovno znana.

Sadjarstvo je ponekod prav zanemarjeno. Če tudi ne more kmet imeti tako lepo urejenih vrtov, kakor kak vrtnar, vendar mora bolj paziti na drevje, kakor se je pazilo doslej marsikje. Če človek vidi ta zanemarjena drevesa, se mora le čuditi, kako je mogoče, da sploh še kaj rode. Treba ljudi poučiti, kako gojiti sadno drevje, kako ravnati z njim. Sadjarstvo, kjer se goji, donša kmetu lepih dohodkov.

V bližini mest in obrtnih krajev bi se dobro izplačalo vrtnarstvo. Povpraševanje po zelenjavi in zgodnjih pridelkih je povsod veliko.

Mnogo rastlin raste pri nas, ki se človeku navadno zde brez pomena, a vendar donašajo lep dobiček tistemu, ki pozna njih vrednost. Nabiranje in prodaja takih rastlin in sadežev bi dajala revnejšim slojem dober zaslužek, posebno otroci bi se lahko s tem pečali. Omenjamo tukaj, da bi se lahko nabirale razne zdravilne rastline in cvetice, rdeče jagode, borovnice, malinje, gobe, storži, ježice itd. V Nemčiji imajo za razpečevanje takih stvari posebne zadruge, da ne ostane dobiček v rokah posredovalcev.

Domača obrt, ki čimdalje bolj propada, je v za kmetijstvo manj ugodnih krajih dober vir stranskih dohodkov, obenem pa daje ljudem v zimskem času opravila in zaslužka. Imamo v deželi še razne vrste domače obrti, treba jih gojiti, izpopolniti in združeno organizirati. Navajamo žeblijarstvo, pletarstvo, čipkarstvo, rešetarstvo, obodarstvo, si-

tarstvo, sodarstvo, lončarstvo, pečarstvo, kitarstvo, slamnikarstvo, izdelovanje škafov, žlic in druge suhe robe, izdelovanje košar, peharov, košev, volnenih jopic itd. Vsi ti raznovrstni izdelki se lahko spravijo v denar, bodisi doma ali pa se izvažajo v tuje kraje.

Za pletarstvo ni dovolj doma surovine, ki se mora kupovati drugod. Zato kaže, da se prične tudi pri nas gojiti vrboveja.

Še veliko sveta je na Kranjskem, ki leži mrtev, ki ne donša skoro nobene koristi. Tak svet treba izrabiti, treba posebno bolj močvirne kraje zasaditi z vrbam i.

Domača obrt bi se dala v tehničnem oziru precej izboljšati. Izdelki bi s tem pridobili na ceni. V krajih, kjer je razvita domača obrt, bi bilo treba obrtnih šol ali pa vsaj obrtnih poučnih tečajev, kakršne imamo že za pletarstvo.

Pri tej priliki naj opozorimo na veliko število obrtnih delavcev: zidarjev, tesarjev, ki stanujejo na deželi v bližini mest. Ti hodijo delat v mesta, a navadno so slabše plačani kot tuji delavci. Domačim se predbaciva, da niso toliko sposobni in ne znajo toliko kot tuji. Treba pa jih usposobiti tudi za boljše dela, treba jim podati potrebnega strokovnega znanja. Zato bo treba misliti na to, da se za te strokovne delavce osnujejo strokovne obrtne šole, kakršne imajo po Laškem ali pa v Renčah na Goriškem.

Bolj kakor kdaj je dandanes kmetu potreba strokovne izobrazbe. V ta namen služijo kmet. šole, kakršno imamo na Grmu. V kmetijski šoli jih more iti le malo; večina kmetov, dasi je vsem pouk v kmetijstvu potreben, nima strokovnega pouka. Nujna potreba je, da se vpeljejo za odrasle kmečke fante, morda od 16. (15.) do 18. leta zimske kmetijske šole, če že povsod ne, pa vsaj v večjih krajih. Pouk mora biti seveda popolnoma prikrojen po potrebah kmetijstva v deželi. Ker taki odrasli učenci stoje sredi praktičnega kmečkega dela, kmečkih opravil, zato bo zanimanje za posamezne predmete veliko in uspeh prav dovoljen. — Kjer so kmetje strokovno že izobraženi, kjer je več kmetijskih šol, vidimo, da teže po še večji izobrazbi, ki jim jo podaja ljudska visoka šola. Te vrste šol najdemo na Danskem in Nemškem.

Zadnje čase se je pokazala potreba skrbeti tudi za izobrazbo ženske mladine. Veliki večini deklet manjka potrebnega znanja in izurjenosti v tem, kar bi rabile v samostojnem gospodinjstvu. Ne znajo kuhati, šivati, likati, ne razumejo se na živinorejo, mlekarstvo, vrtnarstvo, o zdravstvu tudi nimajo potrebnega znanja. Da se temu odpo- more, se vpeljujejo gospodinjske šole. Za naše razmere so bolj prikladni gospodinjski tečaji, ki trajajo le nekaj tednov. Opozarjamo tudi na potujoče gospodinjske šole, ki so se na Bavarskem

prav dobro obnesle. Te šole niso navezane na gotov kraj, temveč se selijo semintje. Šola pride sama v kraj, dekletom ni treba zapuščati radi izobraževanja domače hiše. Obisk šole je torej silno olajšan, ne stane veliko in dekleta pomagajo še pri domačem delu. Navadno ima taka šola 3 ali 4 tečaje; gleda se, da je pouk praktičen.

Skrbeti je treba tudi za splošno ljudsko izobrazbo. Izobrazbo, ki jo dobi človek v ljudski šoli, treba razširiti, spopolniti, poglobiti. Ljudstvu, posebno mladini, je treba dati prilike, da prosti čas — ob nedeljah in pozimi — porabi v izobrazbo in pa pošteno razvedrilo. To pa podajajo ljudstvu izobraževalna društva. Imajo pa društva lastne knjižnice, kjer si vsak član lahko izposodi knjige, leposlovne, znanstvene in strokovne, katere ga ravno bolj zanimajo. Prirejajo predavanja, poučne tečaje, skrbe za pošteno zabavo, imajo namreč pevske zборе, tamburaše, igre, predstave, telovadbo itd.

Kjer ni mogoče ustanoviti izobraževalnih društev, naj bi skrbele za pošteno berilo župnijske knjižnice.

Društvo se pa more razvijati le tedaj, če ima primerne prostore, zato teži vsako društvo za tem, da dobi svoj dom. Društveni dom naj bo tako urejen, da bo v njem osredotočeno vse društveno življenje v župniji.

Bolniki na deželi so pogosto prav veliki reveži. Zanje se le malo skrbi. Pogosto manjka sredstev, ni ljudi, ki bi znali bolniku postreči, ni priprav, zdravnik pa je daleč. — Glede skrbi za bolnike treba tudi na deželi več storiti. Večji kraji naj bi imeli po par v bolniški postrežbi izvežbanih usmiljenk ali pa druge, seveda tudi izvežbane bolniške postrežnice. Te bi stregle bolnikom po župniji. Za njihovo vzdrževanje bi skrbele občine, nekaj pa bi dali ljudje sami.

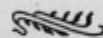
Po občinah, skoro po večini, pogrešamo toliko potrebno občinsko ubožno hišo, kjer bi imeli stanovanje oni siromaki, ki se sedaj potikajo od hiše do hiše po vasi in jih ljudje le z nevoljo vsprejemajo pod streho. Oskrbo hiše se izroči kakor pripravniki osebni, ali pa se nastani v hiši par usmiljenk, ki izvršujejo postrežbo bolnikom po župniji, poučujejo ženska ročna dela itd.

Zdravstvene razmere so ponekod prav slabe. Ljudje deloma ne poznajo predpisov, deloma pa jih, če jih poznajo, tudi ne marajo izvrševati. — Kolikega pomena za zdravje je, da imajo ljudje dobro pitno vodo. A na to ne dajo ljudje veliko. Vodnjake najdemo pogosto prav slabe, z mehko talno vodo, da, prav velikokrat vidimo vodnjake blizu gnojišč; potem seveda ni čuda, da gnojica teče in pronica v vodnjake. Misliti treba na vodovode, ki preskrbujejo kraje z dobro, zdravo pitno vodo. — Gnojišča so v neposredni bližini stanovanj. Gnojiščnih jam ni; gnojica se razteka po dvorišču in bližnjih cestah. Da se v poletnem

času širi smrad vsled tega, temu se seveda ni čuditi. Treba urediti gnojišča in pa gnojnične jame. — In kako zanemarjeni so pogosto hlevi! — Omenjamo le še, da se tudi v stanovanjih premalo gleda na snago, da se premalo pazi v slučaju nalezljivih bolezni, n. pr. jetike, koz, vratnice itd. Tukaj treba ljudem pouka posebno od strani zdravnikov. V šoli pa bi se otrokom ob raznih prilikah lahko povdarjalo, kako imajo skrbeti za lastno zdravje, kako se ogibati te ali one nalezljive bolezni.

Zadnji čas se obrača pozornost na to, da se ohrani na kmetih povsem pravi kmečki značaj, da se v stavbe ne zanese luksuriozni značaj mestnih stavb. Značaj starih kmečkih hiš, ki so urejene po sedanjih časovnih potrebah in razmerah, naj se ohrani. Zunanosti primerno naj bo urejena notranja oprava. — Stvari, ki imajo vrednost vsled svoje starosti, n. pr. stare skrinje, ki so okrašene s starimi slikami ali izrezbami, omare, stenske slike, okraski, stare noše itd. naj bi se skrbno shranjevale kot drag spomin na naše prednike.

S tem smo omenili nekatere reči, za katere naj bi se zanimala tudi naša društva, na katere naj bi opozarjala svoje člane in semintje priredila o njih kako predavanje.

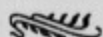


Pomladna setev.

Kmet naj gleda, da bo spravil na njivo, kar mu bo največ neslo. Skrbeti mora najprej zase. Žita sejmo, kolikor ga rabimo za domačo rabo. V sedanjih razmerah bi pa bilo nespametno pridelovati žito za prodajo. Če je tudi žito drago, vendar ne izplača tako truda, kakor krmske rastline.

Če nam živina največ nese, moramo najprej skrbeti za deteljo, peso, krompir in turšico. Grašica in bob sta pri nas še veliko premalo znana, zato o tem ne govorimo natančneje.

Torej veliko pese! Preišči so še vedno en kilogram žive teže po 1 K 20 vinarjev. Dobra prešičereja je brez pese komaj mogoča. Po zimi boš kravam ravno z peso pomnožil mleko. Celo poletje lahko obiraš perje za prešiče. Nobena rastlina kmetu ne vrže toliko kakor pesa, če je črv ne konča, katerega se nam letos ni batil. Zato pa tudi nobena rastlina toliko gnoja ne porabi, kakor pesa. Pognoji ji s hlevskim gnojem, da bo vse črno po njivi in posuj po brazdi dobro s superfosatom, kateremu primešaj pepela; če tega nimaš, pa koj na to potresi kalijeve soli. Dobiti moraš seveda najboljšo seme.



Delo na polju.

Pomladno solnce sije topleje. Kakor mati se smeja zemlja kmetu, ki premišljuje, kako bi delal, da bi več vrglo, kam in kaj bi sejal, da bo več

Žel. Trгоvec zaupa v svoje blago, učenjак v svojo učenost, vojak v orožje, kmet pa v svojo grudo, ki ima še tolikanj zakladov skritih za svojega ne-hvaležnega otroka. Moč čutimo v sebi delati in si izboljšati žalostne razmere. Važno je torej vprašanje za kmeta, kako naj gospodari, da dobi kar največ mogoče iz svojega polja. Pred vsem si moramo biti na jasnem, kaj naj pridelujemo, da bomo največ dobili sadu in žitka.

Posestnik S. Strakoš, sam tovarnar, ima lepo posestvo 100 ha. Že več let zapisuje vse dohodke in stroške ter da vsako leto prav natančno iztehtati vse pridelke, da se določi krmilna in redilna vrednost. Na svojem posestvu je vsejal v obsegu

1. 1905	Od 1906—1910 je
pšenice 9 1/2 ha	17 ha
rži 21 "	11 1/2 "
ječmena 54 1/2 "	28 "
pese (sladke) . . 25 1/2 "	25 1/2 "
zmes ječmena in	—
grasice 2 "	2 "
lucerna 5 1/2 "	7 1/2 "
	boba . . . 3 1/2 "
	graha . . . 1/2 "
	turščice . 2 1/2 "

Pri istem gnojenju so izračunali prav natančno krmilno vrednost vseh pridelkov leta 1905, ko letina ni bila slaba in povprečna od 1906 do 1910. Račun je pokazal, da so dobili pri isti ceni pridelkov le vsled drugačnega obdelovanja vsako leto pri 1 ha za 33 K več pridelkov, torej pri 100 ha 3300 K brez najmanjšega truda. K temu pripomni Strakoš, da mora vsak kmet vedeti, da nekatere rastline zemljo izboljšajo, druge jo le izsesavajo. Zemlje boljšajo, ker se po njih koreninah nabere v zemlji dušik: detelja, grah, grasica, bob, saradela i. dr. Vse žito in vse korenje na zemlji pa le jemlje redilne snovi. Pametni gospodar bo torej teh zelenih rastlin, ki so tudi za krmo najboljše, veliko sejal. — V teh številkah tudi vidite, da se je pridelovanje ovsu popolno opustilo. Dober je za krmo. Če pa računš le krmilno vrednost, se z istimi stroški pridelala na isti njivi pri ječmenu za 20 odstotkov več krmilne ali redilne vrednosti. Še enkrat toliko, kakor ječmen, dá turščica. Izmed žita je najbolj hvaležna turščica. Največ vreden za krmilo je pa domači bob. Tega zaničevanega reveža so že na mnogih krajih popolno opustili. Zdaj bo prišel zopet k časti. Dokazalo se je, da je najbolj redilen za konje in prešiče enako dober. Sejejo ga med krompir, prav dobro se pa tudi sam počuti. — Z njim kar lahko začnete. — Strakoš je hotel dokazati, da se da pridelek le vsled prave vrste pridelkov tudi brez umetnih gnojil pri vsakem hektarju le po vodi (ko namreč deteljo in druge zelene rastline z dušikom, ki ga same dobivajo) pri 1 ha izboljšati za 33 K. Ko bi računali za celo Kranjsko isto popljšanje pri 1 ha, bi pri 140.000 ha njiv, katere imamo, dobili kmetje iz polja za 4,620.000 K več dohodkov vsako leto.

Ne smemo pa pozabiti na umetna gnojila. V Švici, kjer je premalo njiv in gnoje kar najobilneje z gnojnicami, da vsak kmet povprečno 100 K na leto za umetna gnojila. Največ kupijo superfosfata, potem tudi mnogo kalijeve soli. Švicarji kupujejo le gnojila s prav visokimi odstotki gnojilnih snovi, kar je zelo pametno. Tovarna napravi cene po odstotkih, kakor stanejo v tovarni. Če vzameš 14odstotno žlindro, stane v tovarni ta toliko manj, kolikor je manj vredna, kakor 20odstotna. Vožnja je pa za obe enaka, torej si toliko več plačal za manj odstotno, kolikor dražji pride vožnja za 1 odstotek istega gnojila. Ko bi pri nas tako gnojili, kakor Švicarji, bi morala mala župnija z 200 gospodarji kupiti vsako leto umetnih gnojil za 20.000 K. Kako daleč smo še od teh razmer! Vendar smemo s ponosom reči, da se v zadnjem času nikjer tako naglo ne množi raba umetnih gnojil, kakor pri nas. Nikar se ne bojte malih stroškov, če več stane, tudi več nese. Če boste veliko gnojil porabili, se bo tudi več pridelalo. Če se ne povrnejo stroški v prvem letu, se pa v drugem, saj ostane gnojilo v zemlji. — Kako boste gnojili posameznim rastlinam in kaj moramo še posebno pridelovati, imate v drugem članku povedano.

Težko je kmetu priti do pravega semena. Kupi se v trgovini, ki je najboljša. Kramar gleda, da ima največ dobička in se prav nič ne briga, kakšno blago je dal. Kar je žitnih vrst, fižola, krompirja in zelja, pa gre navadno od roda do roda z istimi vrstami. Zemlja se pa naveliča in ne izplača več dela. Veliko je storila že v tem oziru kmetijska družba, toda glayno nas še čaka. S kramarji si pri semenih in strojih ne bomo pomagali. Zadevo bodo morale vzeti naše zadrage v roke, bodisi hranilnice, živinorejske ali kmetijske zadrage. Treba bo s prodajalci brez vseh prekupcev stopiti naravnost v dotik. Tako bi zgnil ves dobiček prekupcev, seme bi postalo za kupca najcenejše. V vsakem kraju bi en naš zavod prevzel to prav lahko in hvaležno nalogo.

Če se pa posreči kakemu udu posebno blago doma proizvajati, kakor prav dober krompir, dobro turščico ali deteljo, bi pa lahko vse take ponudbe priobčevali v »Domoljubu«, ki bi rad za take ponudbe odprl svoje predalet. Toda ponuditi bi se moralo le blago najboljše vrste po primerni ceni. Kdor kaj slabega ponudi in proda, mora plačati določeno kazen, če se mu to dokaže. Tako bi prav z malimi stroški prišli do prav dobrega blaga.

Naše zadrage se bodo pa morale obrniti prav kmalu tudi na gospodarsko polje in vzeti krepko vajeti v roke.

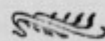
Če je pesa za krave in plemenske prešiče zelo važna, je krompir ravno tako važen za hrano ljudem in pitanje prešičev. Letos mnogi še semena ne bodo imeli, ker je lani vse pognilo. Toda krompir mora vendar biti. Da bo pridelek boljši, bo treba tudi njemu

dobro gnojiti, kakor pesi. Krompirju, kakor vsem rastlinam, se pri nas veliko preplitvo orje. To je velika hiba kmetijstva, ki nam vzame le vsled malomarnega obdelovanja za stotisoče kron pridelka. V deželah, kjer je kmetijstvo zelo razvito, orjejo najmanj 20, pa tudi 30 do 35 centimetrov globoko. To zemljo dobro prerahljajo in povlečejo, da more rastlina tudi na globoki korenine napraviti. Pri nas dela brazde k večjem 12 centimetrov globoko, navadno pa le 8—10 centimetrov. Napaka je očita. Če se globokeje preorje in zemlja prerahlja, ima rastlina več redilnih snovi. Čim pride globokeje, dobi s svojimi koreninicami še vedno zadostno hrane. Če se pa plitvo orje, so koreninice precej v mrtvi zemlji. To je najbrž tudi vzrok, da pri nas lucerna tako kmalu opeša. Zraven seveda tudi pomaga pomanjkanje apna, ki se povsod čuti, kjer so se njive že stoletja rabile, pa nikdar apnile.

Turščica tudi prihaja do vedno večje veljave. V toplejših krajih jo sejejo po rdeči detelji, kar je prav pametno, ker detelja nabere v zemlji zadostno dušika, da potem turščica boljše raste. Nespametno je pa, da sejejo po rdeči detelji ono drobno belo turščico ali celo mali činknantin, ki da prav malo pridelka. Lani ni bilo celo leto posebne vročine. Sejal sem po rdeči detelji proti koncu maja debelo turščico, ki je popolno dozorela, še veliko boljše kakor drobna bela.

Pridelka da še enkrat toliko, kakor drobna. Turščica je ljudem izvrstna hrana in najboljše krma za pitanje prešičev. Sadite jo veliko. Pognojite ji s hlevskim gnojem in prav dobro s superfosfatom. Fosfat se pri turščici še veliko bolj pozna, kakor pri ajdi. Če nimaš spomladi hlevskega gnoja, ko si vse porabil za peso in krompir, zadostuje po detelji tudi sam superfosfat s kalijevo soljo ali pepelom. Tam, kjer je s fosfati zadosti pognojeno, se prime zrnje kija prav do vrha in je lepo svetlo in jekleno. V dobre njive še fižol ali lan spravijo, četudi ni to ravnanje posebno priporočljivo.

Tudi tega ne sme biti preveč, da ne bo turščica, ki je glavni pridelek, škodde trpela.



Gospodarske zanimivosti.

Najboljšo kravo na svetu ima menda dr. Oltmans. Od dne 13. februarja 1907 do 28. februarja 1908 je imela 10.651 litrov mleka, ki je imelo toliče 356 odstotkov, torej prav dobro mleko. Dne 16. marca 1908 je imela zopet telet. Če računamo mleko le po 14 vin, je dala žitka v enem letu 1471 K 56 v. brez teleta, ki je bilo gotovo več sto K vredno. Kako so jo neki krmili, da so dobili tako množino mleka?

Dva meseca po teletu je dobila na dan 5—75 kg sena, 25 kg otrobov, 2 kg žita, 1 kg lanenih tropin, 3 kg zdroblje-

nih orehovitih tropin, 7-5—12-5 kg raznih odpadkov. 10. maja je prišla na pašo. Od takrat je dobivala še 1-5 kg otrobov, 2 kg žita, po 1 kg lanenih in orehovitih tropin. V 1 dnevu je imela največ 42 litrov mleka. Težka je bila dne 16. novembra 1907. 597 kg, jeseni 1910 leta 649 kg. Telica od te krave je imela bikca, ki je tehtal v desetem mesecu 412 kg in se je prodal za 3600 K.

V Argentini imajo zdaj hudo sušo. Živini manjka paše. Zapodijo jo kar v turščico, ker ji družega nimajo dati. Najbolj rodovitne pokrajine so zelo prizadete. Na tisoče živine je poginilo. Ob suši se je, kakor pri nas leta 1908 najbolj sponesla lucerna, ki ima globoke korenine, da se ji suša ne more hitro poznati. Če bo suša še dolgo trpela, ne bodo mogli živine imeti čez zimo, ki nastopi šele ob našem poletju.

V celi deželi imajo do 8 milijonov krav, izmed katerih jih komaj deseti del molzejo. Vse mleko navadno posejajo mlada teleta, ki seveda tem hitreje rastejo. Manjka jim ljudi. Eden gospodar ima po več tisoč goveje živine, ki se kar prosto pasejo v ograjenem prostoru. Se veliko bolj kakor pri nas, manjka tam ljudi. Zdaj hočejo molžo s stroji vpeljati. Razne tovarne že povprašujejo, kako bi mogle več takih strojev tja prodati. Za nas je to zelo nevarno, ker naš kmet pri obilih stroških ne more mleka tako poceni dati. Zdaj napravijo 5—8 kg masla na leto.

V naših krajih se vedno bolj razširjajo lepi belgijski konji. Mala Belgija je leta 1910 izvozila 31.006 konj (l. 1909 25.749, leta 1908 23.405) in 3593 žrebce (leta 1909 2605, leta 1908 2607). Večina teh težkih konj gre na Nemško (19.561), 3562 na Luksenburško. Iz teh dveh dežel jih pride k nam vsako leto več tisoč. Pri letošnjem semnju v Bruselju je bilo 1100 konj na prodaj. Prodajali so težke konje 1800—2300 K, ložje 1200—1700 K. Za dobre žrebce se plača do 4000 K. Od najboljših domačih žrebcev se računa za plemo 500 K. Mnogi gospodarji dobijo na leto od enega do 50.000 kron. — Tu spoznajo lahko tudi naši gospodarji, koliko se doseže s pazljivostjo pri reji živine. Ena žival prve vrste je več vredna, kakor 5 slabih.

Koristna knjiga. G. nadzorNIK Legvart je izdal lepo knjigo o govedoreji. Čim večjega pomena je za nas uana živinoreja, bolj potrebno je, da so gospodarji v vsem potrebnem natančno poučeni. V tej knjigi bodo dobili mnogo koristnih naukov, po katerih se lahko brez skrbi ravnaajo. Najvažnejši je gotovo poduk o reji telet in mlade živine. Tudi navod za napravo novih hlevov bo gospodarjem dobro došel. Knjigo toplo priporočamo. Dobi se v »Katoliški Bukvarni«.

Tržni pregled.

Goveja živina ima še vedno visoko ceno, ker jo povsod primanjkuje. Na Dunaju so plačevali dne 27. marca debele vole po 88 do 96, najboljše po 102—114, navadne plemene 80-90, krave in bike 78—104. Za argentinsko meso niso Dunajčanje več vneti. Cena prešičem se je zopet dvignila. Na dunajskem trgu so plačali 28. marca debele 149—152, stare in srednje 142 do 148, plemene 130—140. Pripeljali so 13.687 prešičev. Teleta na Dunaju: najboljše zaklana: 162—180, druge vrste 144—160. Pripeljali so jih 3943.

S temi cenami zamore kmet še vedno izhajati. Kaže se pa letos, kako je škodoval lanski dež senu. Živina ga ne mara, ker je krma vsa izprana, se ne redi in nima mleka.

Dosedaj se ne kaže, da bi vsled visokih cen ljudje posebno opustili uživanje mesa. Na Nemškem so poklali

	l. 1910	v primeri z l. 1909 (— manj + več)
konj	148.731	— 3.483
volov	611.630	— 11.723
bikov	477.151	— 35.973
krav	1.801.647	+ 239
telet	4.726.942	+ 417.069
telic	1.051.770	— 128.421
ovc	2.426.757	— 50.347
koz	474.008	— 42.282
prašičev	16.299.526	+ 726.355

Tu se nam kaže v številkah, kako hude posledice je imela suša l. 1909 za govedorejo in sploh vse živali, katere krmimo s senom. Odškodovali so se s prašiči, ki sploh krmo in trud najboljše splačajo. Stehtali so navadno zaklano živali in dobili

	l. 1910 mesa	v primeri z l. 1909
konjskega	34.951.785 kg	— 818.503 kg
govejega	976.727.995 "	— 38.720.190 "
svinjskega	1.385.459.710 "	— 16.683.760 "
ovčjega	53.388.656 "	+ 61.740.175 "
kozjega	7.584.128 "	— 1.107.632 "
	2.647.189.954 kg	+ 3.734.544 kg

Kar še doma pokoljejo, je še več. Računijo, da na Nemškem vsak človek, torej tudi otroci, povzije na leto 50 kg mesa. Pri nas ga pride na osebo komaj 20 kg. Največji trg za govejo živino je pa skoro gotovo v Evropi Pariz. Tam so le na sejm Lervilet pripeljali

	l. 1910
goveje živine	384.044
ovc	1.744.852
telet	190.145
prašičev	575.006

Iz teh številki tudi vidimo, da imajo Nemei najrajši svinjino, Francozom so se pa tudi ovce zelo priljubile. Splošno so na Francoskem veliko nižje cene za živino, kakor pri nas ali na Nemškem.

Cene mlečnim izdelkom so zelo visoke. Povsod primanjkuje blaga. Tovarne porabijo vedno več mleka za čokolado in zgoščeno mleko. Danska uvaža k nam cele vagone masla. Ker imajo tam res vzorne mlekarne, je tamošnje maslo kljub dolgi vožnji tudi v naših krajih dobro. Danci prodajajo drugo maslo v druge dežele, sami zase pa

kupujejo ceno rusko maslo, ki sicer ni tako fino, kakor njihovo, vendar vžitno. Ti pametni ljudje se ne držijo gesla, katerega se tudi naši kmetje večkrat oprimejo: »Bog je najprej sebi brado ustvaril!«

Pravi emendolski sir se prodaja na Dunaju 230—240 K 100 kg; v Švici sami stane 200 fr = 191 K. Pri uvozu se mora plačati za sir visoka carina. Cene mleku so tudi v Švici višje. Čudno je pač, da se v naših krajih sirarstvo ne izboljša. Če se doseže cena 2 K za 1 kg, je to tako visoka cena, da je skoro najboljše sir izdelovati. Iz 100 kg dobrega mleka se napravi 9—10 kg sira, nekaj bolj slabega masla, veliko skute in za prešiče ostane še vedno siratka. Maslo so kupovali na Dunaju 3—4 K 1 kg na sklep.

Žitne cene gredo počasi nazaj. Posebno veliko imajo žita v Argentini na prodaj. Zadnji teden so poslali v Evropo 10.000 vagonov pšenice, iz Severne Amerike 6100, iz Ruske 9200, iz Avstralije 4200, iz Rumunske in Srbije 2500. Na Dunaju je cena za najboljšo pšenico 24—25-80 K za 100 kg. V Njujorku je veljala pšenica 17 K 46 vin., v Londonu 18 K, v Odesi na Ruskem 16 K 76 vin., v Parizu 25 K 92 vin., v Berlinu 24 K 78 vin. Rž stane v Odesi 12 K, turščica v Njujorku 10 K. Tudi pri nas je šla cena turščici zelo nazaj, dasiravno je še precej visoka, kakor vse žitne cene. Na Dunaju so prodajali ogrsko 610—635. — Ker letošnja letina splošno dobro obeta, bodo šle cene najbrž še precej nazaj. Avstro-Ogrska, Nemška in Francoska imajo visoke carine.

Jajca pojenjujejo. Na Dunaju se proda 37 jajc za 2 K, torej vrže eno jajce nekaj čez 5 vin.

Seno z dobrih travnikov na Dunaju 100 kg 4-60—6-60, iz gor in gozdov 3 K 40 vin. do 7 K, otava stane 2 K 60 vin. do 5 K 60 vin., detelja 4 K do 6 K 80 vinarjev, slama 1 K 90 do 2 K.

Krompir na drobno 12—14, v vagonih 7 K 100 kg.

Pri nas so močna krmila zelo draga. Na Dunaju so prodajali 24. marca lanene tropine 20 K do 20 K 60 vin., pšenične otrobe 5 K 50 vin. do 5 K 65 vin. debele do 5 K 75 vin.

Veliko cenejša so krmila na Nemškem.

Še večji razloček je pa pri umetnih gnojilih. Čilski soliter stane v Hamburgu 22 K 60 vin, superfosfat 6 K 20 vin.

V Egiptu so že spravili letošnjo čebulo. Le za izvoz so jo napravili pol-drog milijon vreč po 50 kg. Cena je poskočila.

Imam na prodaj 2 lepi posestvi.

Prvo oddaljeno 100 korakov od farne cerkve z vsem novim poslopjem; v hiši se nahaja dobro idoča gostilna, z ledenico in lepe obokane kleti. Vse v najboljšem stanju. Zraven je lepah njiv za 60 mernikov posevne in lepi, zaraščeni gozdi. — Drugo posestvo je ravno tako samo, da v hiši ni gostilne. Več se izve pri Antonu Smolčcu, Dobrnič (Dolenjsko). 1069

Vprašajte
Vašega
zdrav-
nika
ali
Lovaerin
voda za
lase

edino učinkujoče
sredstvo za rast
las in brade!

Lovaerin

povzroči
dolge lase
in rast brade
zapreči izpada-
nje las in odstrani
luske. Tisoči to iz-
rekaajo, 1 steklo, ki se rabi
več mesecev, K 2, 3 stekla
K 12. Lovaerin-milo 1 kos
K 1, 2 kosi K 2-10, 6 kosov
K 4. Razpošila Ludovik
Pollak preko M. Feith, Du-
maj VII., Seidenstrasse 41.
Daje se dobi v mnogih
drogerijah, parfum, in ie-
karnah. Prospekti zastoni
in franke.

AUSTRO = AMERICANA



*Putniki v Ameriko
Nateri kelije dobro, po ceni in
za nesljivo potovati naj se obrnejo
na*
Simona Hmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Kotlovstvu Pojasnila daje se brezplačno.

Semenska trgovina

odlikovana in edina na Kranjskem stro-
kovno urejena, na debelo in na drobno.

Naznanjam častitemu občinstvu, da je **ilustrovani cenik** že 37. leto izšel in se dobi brezplačno. Največja zaloga mnogovrstnega poljskega, zelenjadnega in cvetličnega semena, vsa preizkušena in zajamčena, pristna in dobro kaljiva, kakor tudi mnogovrstne cvetlice cvetoče in palme v loncih. Izdelujejo se tudi sveži kot suhi venci in šopki po znatno znižanih cenah in razni drugi predmeti. Spoštovanjem se priporoča

Al. Korsika Ljubljana, Bleiweisova
cesta 1, ali Vrtača 1.

498



Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenenege cementa, oddajam

cementne strešnike

(z zarezo in brez zareze)

po znižani ceni. - Cementna strešna opaka prekaša po svoji trpežnosti drugovrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo.

674

*** Ivan Jelačin, Ljubljana. ***

C. kr. priv. zavarovalna družba Avstrijski Feniks na Dunaju.

Vplačana delniška glavica: šest milijonov kron.

Družba zavaruje:

- 1.) Proti škodi, povzročeni vsled požara, strele ali plinove razstrelbe na poslopih ali premičnih stvarih;
- 2.) Proti tatinskemu vladu ali tatvini iz zaprtih ali odprtih prostorov.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje:

Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe Avstrijski Feniks v Ljubljani, Sodna ulica 1.

C. kr. priv. zavarovalna družba na življenje Avstrijski Feniks na Dunaju.

Vplačana delniška glavica: Dva milijona štiristotisoč kron.

Zaloga zavarovalnin: Dvainpetdeset milijonov kron.

Stanje zavarov. glavnic 31. dec. 1909: Dvesto in deset milijonov K.

Premijski in obrestni dohodki na leto: Deset milijonov kron.

Kdor želi:

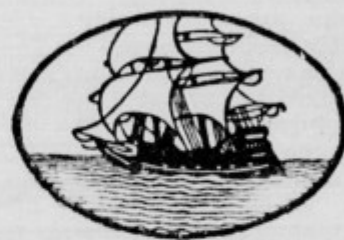
ZAVAROVALNO POGODBO za preskrbo svojcev,
ZAVAROVALNO POGODBO za opremo sv. otrok,
ZAVAROVALNO POGODBO v lastno korist, da se
mu po preteku določenih let izplača zavar. glavica,
ZAVAROVALNO POGODBO v varnost posojila
pri kakem kreditnem zavodu ali zasebniku,
ZAVAROVALNO POGODBO v varnost životne rente

dobi jo takoj pod jako ugodnimi pogoji pri

232

Generalnem zastopu c. kr. priv. zavarovalne družbe Avstrijski Feniks
v Ljubljani, Sodna ulica štev. 1.

Jos. Prosenc, vodja generalnih zastopov.



Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Nakupujoči

oblačilno blago za ženske
in moške obleke, blagovolite
se ozirati na priporočljivo trgovino

Janko Češnik

Ljubljana, Stritarjeva - Lingarjeva ulica

Popolna oprema za neveste. — Velika zaloga vsakovrstnega belega perilnega blaga v bombažu in platnu v poljubni širokosti. — Različne preproge, lino-
leji, zastori, garniture i. t. d., i. t. d. — Cene nizke. Strogo solidna postrežba.

Svoj izdelek ostro žgane strojne, zidne in zarezane strešne

OPEKE prve vrste **J. Knez v Ljubljani.**
priporoča

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Žene in dekleta

kadar bodete kupovale

blago za lepe obleke, rute,
kakor tudi drugo blago

oglasite se zagotovo kadar pridete
v Ljubljano v gvančni trgovini

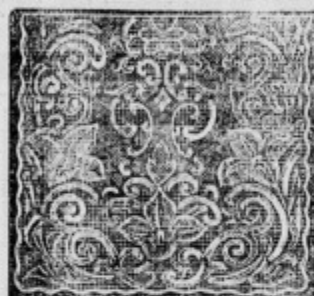
R. MIKLAUC

Štritarjeve (Spitalske) ulice 5

594 tam najdete

zelo veliko izber blaga vsake vrste,
poštene ugodne cene ter prijazno in
zanesljivo dobro postrežbo.

Čipkasti zastori



Iz prvovrstn. materijala, apretirani in obrobljeni z dobrim trakom.

St. 2101 krasen čipkast zastor z lepim vzorcem in borduro, bel ali crem, dobro zarobljen, obstoječ iz 2 delov po 90 cm širine in 300 cm dolžnosti K 4-80, 350 cm dolg K 5-60, meter po K -70. St. 2102. Enaka vrsta v boljši izvršitvi obstoječ iz dveh delov po 115 cm širine in 300 cm dolžnosti K 5-40, 550 cm K 6-30, meter po K -80. —

Največjo izbero čipkastih zastorov, zaves in polzaves najdete v mojem glavnem ceniku. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj. — Pošilja proti povzetju ali predplačilu

c. in kr. dvorni založnik **JAN KONRAD**, pošiljalnica v Brtuxu št. 1398 (Češko).

Glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo vsakomur zastonj in franko.

Kri! Najboljši zajutrek! 50% ohranijo in pridobe oni, ki

pijejo mesto kave, čaja, kakao, sladne kave, puro, samatoze, sanatozena, redilnih soli, mesnega izvlečka, juhinih dodatkov, otroške moke itd. —

Sladin

dr. pl. Trnkoczy-a sladni čaj.

Moč! Dobi se povsod 1/4 kg zavoj 50 v. Tudi pri trgovcih. Po pošti najmanj

Zdravje! 5 zavojev v glavni zalogi lekar-narja pl. Trn-koczyja v Ljubljani.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1910
čez 87 milijonov kron.

Lastna glavnica K 608.996.84

Stanje vlog dne 31. decembra 1910
čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

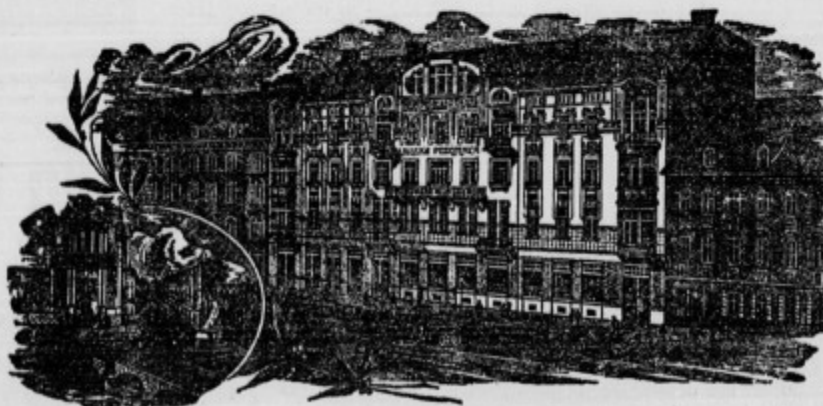
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 6, pritrilče, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

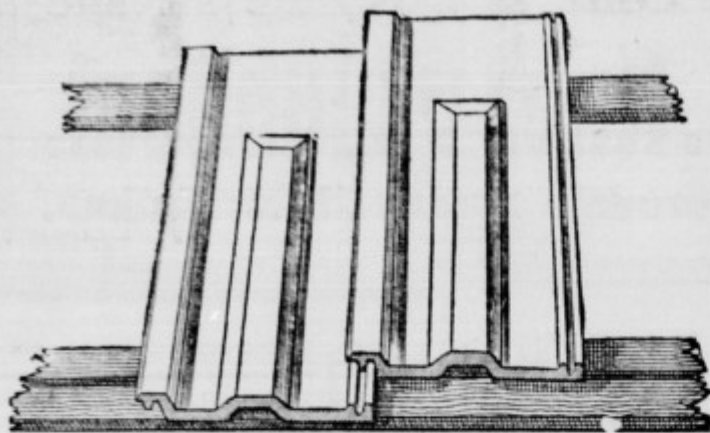
4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.



Za nalaganje po pošti so poštno-hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. Anton Kobl, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposesnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, podpredsednik, trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.



F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini **patent. dvojno zarezani strešnik - zakrivač**

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.
Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!
Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti
Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se iščejo.

782

Uradne ure od 8. ure do 7. ure zvečer



Ustřední banka českých spořitelů
Dělnická ulice 25.000.000.

Podružnica v TRSTU
Piazza del Ponterosso 2.

Vloge na knjižice:

Premijne vloge:

4 ¹/₄ %4 ³/₄ %

Vloge v tekočem računu in vloge fiksne najugodnejše.

Bančno trgovanje vseh vrst. 135 82-1

Oddelki za vadije in kavcije.

Uradne ure od 8. ure do 7. ure zvečer.

Posebno skladišče sukna in modnega kamgarna za moške obleke

ima občno znana tvrška

= R. MIKLAUC =

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5

596

Cene zelo ugodne!

Redka prilika!

Tovarna, katero je uničil požar prepustila mi je vso zalogo rešenega blaga, t. j. več tisoč krasnih, težkih

flanelastih odev

z vsemi najnovejšimi in krasnimi vzorci, ki imajo neznatne, komaj vidljive vodene madeže. Te odeje so za vsako boljše družino za pokrivanje postelj in ljudi, prav gorke, mehke in močne, 199 cm dolge in 135 cm široke. Pošiljam po povzetju, 3 komadi krasnih, težkih flanelastih odev za 9 K v raznih modernih barvah in vzorcih. 4 odeje za hišno gospodarstvo za 10 K. Vsakdo, ki naroči to blago je zadovoljen.

943

OTON BEKERA, c. kr. finanč. nadstr. v p. NACHOD (Češko).

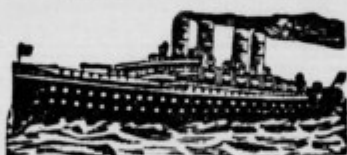
Imate li

kedaj tako ugodno priliko? Kje še, kot pri meni, dobite 40 metr. sortiranih ostan-
kov med istimi:
Delen zelo modernih vzorcev za damske obleke in bluze.
Ang. c. fir okusni vzorci za srajce, bluze itd. Kanafas
živahne barve za postelne prevleke. Oksford za moške
srajce za vsakdanjo uporabo, zelo močan. Platno belo
izborna kakovost. Pepita
bi go za obleke in bluze.
Modrikast blago za ku-
hinjske predpasnike in
obleke za doma; za samo

17- K?

Vsi ostanki popolnoma brez napake in zajamčeno, pristno
barvni. Dolgost ostankov 3-10 metrov. Nisak riziko.
Naročite takoj! Dalje 40 metr. finega platna za
živčno in posteljno perilo za K 19-50. Rjube brez
siva, zajamčeno platno, nedosejna dobra kakovost 150 cm
široke, 120 cm dolge, komad K 2-65. Najmanj se odda
čkov. Razpošilja se po povzetju!

Thalmeica Julij Kantor, Baby pri Nachodu (Češko).



vožnja s **Cunard Line**
2927/07

Blížnji odhod iz domače luke

Trsta: Ultonia 11./4., Saxonia 18./4., Pannonia 2./5. 1911.

Iz Liverpoola: Lusitania (najboljši največji in naj-
lepši parnik sveta), 8./4., 29./4., 20./5., 10./6.,
8./7. 1911, Mauretania 22./4., 13./5., 3./6., 24./6.,
22./7. 1911

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljub-
ljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena
vožnji Trst-New-Jork III. razred K 180— za odraslo
osebo vstevši davek in K 100— za otroka pod deset
let vstevši davek.

V Ameriko
in Kanado

slozna, cena
in varna

Budilka

s stolpnim zvonom

la kakovost, ki bi je ure in
polure ter ima glasen bud. zvonec,
s svetločastim okvirjem, 30 cm v premeru, kazalniki s
steklenim vložkom s tremi
uteži, 3 letnim posm. jamstvom
samo K 6-60, 1 posm. re-
šetini kazalnikom K 7-20.
Najcenejša kuhinjska okrogla ure
brez budila, 30urno kolotni
na podro, 10 cm premer K 3—
Nisak riziko! Jamstvo davila
ali denar nazaj! Razpošilja po
povz. ali preposiljati denar.

Prva tvornica ur

JAN KONRAD

c. in kr. dvorni založnik

v Brčku št. 1374 (Češko).

Cenik z nad 3000 podobami

na zahtevo zastoj in franko.



Daje po

4 ³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od

8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom

letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolž-

nice in menjice.

po 4 ³/₄ % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od
vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto.

predume na osebni kredit, vračljive v 7 in pol

kakor tudi posojila na zadolž-

Dr. Fr. Dolšak l. r.,

zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,

predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,

podpredsednik.

2903